15/11/2022

Ευλαβικός ύμνος για τον Άγιο Φίλιππο, στον ομώνυμο ναό Μοναστηρακίου – Θησείου

/ Γνώμες

Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος

Μέσα σε ένα κλίμα άφατης κατάνυξης και με την καταιγιστική παρουσία τόσο του λαού του 1-ου Διαμερίσματος της Αθήνας – κέντρο – όσο και από άλλες συνοικίες των Αθηνών, εορτάστηκε την Δευτέρα 14-11-2022 το απόγευμα πανηγυρικά, στον περικαλλή ομώνυμο ναό του Αγίου Φιλίππου Μοναστηρακίου – Θησείου – η σεπτή μνήμη του Αγίου Φιλίππου. Ενός εκ των 12 μαθητών του Ιησού, που εκλήθη από τον Χριστό για να κηρύξει με ανείπωτη προσήλωση τον θείο λόγο του, προσεκάλεσε ο ίδιος τον φίλο του Ναθαναήλ στην ίδια ιερά αποστολή, συνέδραμε ζωτικά με την ακαταπόνητη διδασκαλία του, στην εμπέδωση της χριστιανικής διδασκαλίας στον λαό των Πάρθων, για να πεθάνει τελικά μαρτυρικά, στην Ιεράπολη της Συρίας. Για

τούτο και κοσμούσε το σεπτό σκήνωμα του Αγίου Φιλίππου τον αντίστοιχο ναό που είχε κτισθεί στην μνήμη του, στην Ιεράπολη. Και η ιερή κάρα του αγίου, τιμήθηκε δεόντως από πλειάδα αυτοκρατόρων του Βυζαντίου, όπως του Ηρακλείου, του Μεγάλου Θεοδοσίου, με τις υψηλού ηθικού κύρους βασιλικές σφραγίδες τους. Αφότου κατελήφθη η βασιλίδα των πόλεων Κωνσταντινούπολη το 1204 από τους Λατίνους μ.Χ. το άγιο λείψανο μετεφέρθη στην Κύπρο και για αρκετά χρόνια φυλάσσονταν στην Αρσινόη της Πάφου, επίσης σε εκκλησία που κτίσθηκε προς τιμήν του αγίου. Τμήματα του λειψάνου του Ιερού Φιλίππου διανεμήθηκαν σε διάφορα μέρη για ευλογία, ενώ η αγία κάρα του μετεφέρθη στην Ιερά Μονή του Σταυρού στο Όμοδος – της Μητρόπολης της Πάφου – όπου και φυλάσσεται μέχρι τις μέρες μας. Εξάλλου αποτμήματα του ιερού λειψάνου του αγίου, κατέχουν οι Αγίες Μονές Διονυσίου και Ξενοφώντος στο Όρος του Άθω, η Μονή Νεάμτς στην Ρουμανία, η Μονή Κύκκου στην Κύπρο, αλλά και η Βασιλική των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, στην Ρώμη.

Στο μεσοδιάστημα λοιπόν μεταξύ του Μοναστηρακίου και του Θησείου, στην παλιά συνοικία της Βλασσαρούς – έλαβε το όνομά της, από παλιό ναό της Παναγίας που ευρίσκονταν ακριβώς κάτω από τον ιερό βράχο της Ακροπόλεως – απέναντι από την είσοδο του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Αγοράς, σε έναν χώρο ονειρικό και ευλογημένο, που συναντώνται δυο από τους τρείς κυρίαρχους πολιτισμούς που ανέδειξε ποτέ η ανθρωπότητα, η Ορθοδοξία και το Αρχαίο ελληνικό πνεύμα – ο μεγάλος ευρωπαίος διανοούμενος και Γάλλος ακαδημαϊκός Πωλ Βαλερύ, έλεγε με νόημα «Σε τρείς λόφους οικοδομήθηκε ο παγκόσμιος πολιτισμός, του Γολγοθά (Χριστιανισμός), της Ακροπόλεως (αρχαίο ελληνικό πνεύμα) και του Καπιτωλίου (ρωμαϊκή αυτοκρατορία)- και στον σεμνό και περικαλλή ναό του Αγίου Φιλίππου, συνέρευσε ο ευλαβής λαός των Αθηνών για τιμήσει τον Απόστολο του Κυρίου Φίλιππο. Για την ιστορία αναφέρουμε ότι η παλιά συνοικία της Βλασσαρούς, εξετείνετο περίπου στο μέσο της ευθείας του αρχαίου ναού του Ηφαίστου, με την

υπάρχουσα σήμερα Στοά του Αττάλου. Κατά δε την απογραφή της 26 Οκτωβρίου 1824, που έλαβε χώρα με την επιστασία του στρατηγού Γκούρα, ο τότε συνοικισμός – «μαχαλάς» – της Παναγίας της Βλασσαρούς, περιελάμβανε 66 οικίες και 329 κατοίκους και συνιστούσε τον 5-ο ή τον 6-ο συνοικισμό, εκ των 35 που αριθμούσε συνολικά η Αθήνα της εποχής.

Σε αυτό το πολιτισμικό σταυροδρόμι των Μοναστηρακίου – Θησείου, όπου η άφατη κατάνυξη της Ορθοδοξίας, διασταυρώνεται με την ηθική μεγαλουργία του αρχαίου ελληνικού πνεύματος, πρόβαλλε λαμπροστόλιστη η εκκλησία του Αγίου Φιλίππου, ντυμένη στα γιορτινά της. Και ο ευσεβής λαός των Αθηνών, ήταν διάστικτος από κατάνυξη, αλλά και ηθική ευφορία, για την ιερότητα της ημέρας, που μέσα από την δοξαστική, πανηγυρική λειτουργία στον Άγιο Φίλιππο, αρδεύει ακένωτες δυνάμεις από την σεπτή μνήμη του, για να υπερκεράσει τις αντιξοότητες της σύγχρονης ζωής. Της ευχαριστιακής λειτουργίας χοροστάτησε ο ευλαβής Πατέρας Δημήτριος Μαρούλης, που είναι και προϊστάμενος του ναού. Με το πέρας της λειτουργίας ο Πατέρας Δημήτριος, αφού διεβίβασε το μήνυμα αγάπης του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου, κάλεσε τον ευσεβή λαό των Αθηνών, να εγκολπωθεί τα ηθικά μηνύματα της άχραντης και μαρτυρικής ζωής του Αγίου Φιλίππου και η ευλογία του, να λαμπρύνει ηθικά την ενάρετη ζωή τους. Συνάμα ευχαρίστησε εγκάρδια τους ευλαβείς Αθηναίους για την καταιγιστική παρουσία τους, στον κατανυκτικό εσπερινό της ιεράς μνήμης του

Αγίου Φιλίππου. Ωστόσο παράλληλα με την κατάνυξη του χριστεπώνυμου πλήθους έκδηλη ήταν και η ηθική του έξαρση, για το αισθητικό μεγαλείο του ναού του Αγίου Φιλίππου, που πραγματικά συνεγείρει αισθητικά τον προσκυνητή. Οι πρώτες πλευρικές αγιογραφίες, αλλά και του Θόλου, της Πλατυτέρας και του Ιερού Βήματος, χρονολογούνται ανάμεσα 1965-1970 και εποιήθησαν από τον αγιογράφο Ιωάννη Β. Βασιλόπουλο. Οι δε αγιογραφίες των τοξοειδών τοίχων της οροφής, πραγματοποιήθηκε από τον σπουδαίο αγιογράφο, μαθητή του μεγάλου Φώτη Κόντογλου, Δημήτριο Κεντάκα. Όσον αφορά το τέμπλο και το δεσποτικό συνιστούν υψηλής περιωπής έργα ξυλογλυπτικής τέχνης του 1842, με διακριτά τα στοιχεία του νεοκλασσικισμού και πλούσια διακοσμητικότητα. Τέλος οι εικόνες του τέμπλου, προσδιορίζονται στο β΄ μισό του 19-ου αιώνα και διαπνέονται από τα αισθητικά ρεύματα της εποχής, με έκδηλες επιρροές από την δυτική τέχνη, στον σχηματισμό των προσώπων και την ποικιλία διακόσμησης των ενδυμάτων. Ένας ναός, που αληθινά ξεκουράζει τις ψυχές με την θεία κατανυκτικότητά του, αλλά και προξενεί αισθητικό δέος στον προσκυνητή, με την άφθαστη αισθητική τεχνοτροπία του. Και κάτω από το άπλετο φώς, του ιερού βράχου της Ακροπόλεως !

Και του χρόνου με υγεία και ο Ιερός Φίλιππος να σας ευλογεί και να σας χαρίζει ηθική και πνευματική ευπραξία.

Παραθέτουμε το Απολυτίκιο του Αγίου Φιλίππου : *Θείαν ἔλλαμψιν, τοῦ Παρακλήτου, εἰσδεξάμενος, πυρὸς ἐν εἴδει, παγκοσμίως ὡς ἀστὴρ ἀνατέταλκας, καὶ τῆς ἀγνοίας τὸν ζόφον διέλυσας, τῇ θείᾳ αἴγλῃ Ἀπόστολε Φίλιππε. Ὅθεν πρέσβευε, Χριστῷ τῷ Θεῷ δεόμεθα, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.*